

فرصت‌های کم‌نظیر برای پژوهش

واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی با تجهیز امکانات آزمایشگاه‌های مدرن فرصت‌های خوبی را برای پژوهش در اختیار دانشجویان دکتری می‌گذارند

فرهنگستان اواسط هفته گذشته بود که امکان انتخاب رشته دوره دکتری تخصصی برای آن دسته از داوطلبانی که توانسته بودند در آزمون سراسری سازمان سنجش مجاز شوند، شروع شده و دانشجویان تنها ۱۴ روز فرصت داشتند این کار را انجام دهند و حالا این زمان به کمتر از ۱۰ روز رسیده است؛ دانشجویانی که بخش کثیری از آنها تا پیش از این دانشجوی دانشگاه آزاد اسلامی بوده‌اند و الان هم خواهند تحصیل در مقطع دکتری واحدهای این دانشگاه هستند. البته در کنار آنها، بسیاری از داوطلبانی که تا پیش از این در دانشگاه‌هایی غیر از دانشگاه آزاد تحصیل می‌کردند هم این دانشگاه را به‌عنوان یکی از گزینه‌های مهم خود می‌دانند. قطعاً یکی از اصلی‌ترین مولفه‌ها برای تحصیل دانشجویان دکتری برخلاف سایر مقاطع وجود امکانات پژوهشی و حمایت دانشگاه از دانشجویان خود در این حوزه است؛ مساله‌ای که صرفاً به حمایت‌های مالی برنمی‌گردد و دانشجویان باید امکان دسترسی به آزمایشگاه‌ها و تجهیزات به‌روز آزمایشگاهی را داشته باشند تا بتوانند نه‌تنها تئوری‌های یادگرفته در دوره دکتری، بلکه دوره‌های پایین‌تر را به مرحله آزمون و خطا بگذارند و این مساله جزئی جداناپذیر از دانشجویان دکتری است؛ به همین دلیل است که انتخاب و قبولی در یک دانشگاه مجهز یکی از اصلی‌ترین دغدغه‌های دانشجویان دکتری محسوب می‌شود. در این میان بسیاری از واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی دارای آزمایشگاه‌های مجهز هستند، تا جایی که از آنها به‌عنوان آزمایشگاه‌های همکار و حتی مرجع استفاده می‌شود؛ مساله‌ای که طبیعتاً داوطلبان تحصیل در مقطع دکتری به‌راحتی از کنار آن نمی‌گذرند و حاضر نیستند شانس تحصیل در چنین دانشگاه‌هایی را از خود سلب کنند. از این رو سراغ ۶ تن از معاونان پژوهشی و روسای واحدهای مختلف دانشگاه آزاد اسلامی رفتیم تا برآیمان از زیرساخت‌های فنی و عمرانی واحدهایشان برای جذب دانشجوی دکتری بگویند که در ادامه می‌خوانید:

دانشگاه آزاد اسلامی شیراز قدیمی‌ترین کتابخانه منطقه را دارد

محمد مهدی جباری، معاون پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز گفت: «در حوزه علوم پایه برای تمامی رشته‌ها به‌ویژه رشته‌های خاص امکانات گسترده آزمایشگاهی داریم و علاوه بر آن، مراکز تحقیقاتی مانند نانو، نفت، معماری و شهرسازی و... نیز در دانشگاه ما فعال هستند و قطعاً این پتانسیل خوبی برای جذب و تحصیل دانشجویان دکتری محسوب می‌شود.»

او با بیان اینکه تعدادی از دانشجویان پژوهش‌محورمان درحال حاضر در این مراکز تحقیقاتی مشغول به تحصیل و فعالیت هستند، ادامه داد: «ما در کنار امکاناتی که در پردیس دانشگاه وجود دارد، مجتمع آزمایشگاهی نیز داریم که تجهیزات بسیار زیادی برای رشته‌های مختلفی که نیاز به کار آزمایشگاهی دارند، در آنجا مستقر شده و دانشجویان تحصیلات تکمیلی می‌توانند از آنها استفاده کنند.»

معاون پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز به کتابخانه این دانشگاه اشاره کرد و گفت: «ما یکی از قدیمی‌ترین و همچنین پربارترین کتابخانه‌ها را در سطح منطقه خودمان داریم که حتی از خارج دانشگاه هم برای استفاده از این کتابخانه می‌آیند. در حقیقت این کتابخانه منابع غنی را در اختیار دانشجویان تحصیلات تکمیلی می‌گذارد و از نظر منابع آموزشی موردنیاز این دانشجویان هیچ‌گونه مشکلی نداریم.»

جباری با تأکید بر اینکه هر دانشکده ما نیز دارای کتابخانه خاص خودش است که منابع تخصصی موردنیاز دانشجویان آن دانشگاه را در خود جای داده است، تصریح کرد: «در کنار این کتابخانه‌ها، ما مرکز اطلاع‌رسانی دیجیتال و پایگاه اطلاعاتی دیجیتال را راه‌اندازی کرده‌ایم و دانشجویان تحصیلات تکمیلی می‌توانند با استفاده از این مراکز نه‌تنها از پایان‌نامه‌ها، بلکه از سایر منابع تحقیقاتی دیگر به‌راحتی استفاده کرده و منعی در این زمینه نداشته باشند.»

مجتمع آزمایشگاهی تهران – شمال ۱۴۴آزمایشگاه در خود جای داده است

لیداسلیمی، مدیر مجتمع آزمایشگاهی واحد تهران –شمال با بیان اینکه این مجتمع در سال ۹۶ به بهره‌برداری رسیده است، می‌گوید: «فعالیت این مجتمع با ظرفیت محدود آغاز به کار کرد و آزمایشگاه‌های دانشکده شیمی جزء اولین آزمایشگاه‌هایی بود که شروع به کار کرد و در سال ۹۷ آزمایشگاه‌های دانشکده علوم زیستی در گرایش‌های مختلف به بهره‌برداری رسید.»

او با بیان اینکه آزمایشگاه‌های علوم دریایی ما نیز سال گذشته فعالیت خود را شروع کرده‌اند، تصریح می‌کند: «این مجتمع در فضایی حدود ۲۴ هزار مترمربع و در هفت طبقه به ارائه خدمات آزمایشگاهی می‌پردازد. به عبارت دیگر، در این مجتمع ۱۴۴ آزمایشگاه در نظر گرفته شده که به تدریج فعالیت آنها آغاز خواهد شد.»

مدیر مجتمع آزمایشگاهی واحد تهران –شمال ادامه می‌دهد: «در حال حاضر تلاش می‌کنیم ظرفیت آزمایشگاه‌های دانشکده‌های فنی و برق را افزایش دهیم و یکی از سیاست‌های ما در سال جاری تجهیز، بهینه و به‌روز آزمایشگاه‌ها برای دانشکده‌های مختلف است.»

سلیمی می‌گوید: «این مجتمع به دانشجویان تحصیلات تکمیلی و کارهای تحقیقاتی و همچنین دانشجویان کارشناسی سرویس دهی می‌کند. البته ما طرح‌های تحقیقاتی اساتید واحدها را نیز پوشش می‌دهیم.»

او با اشاره به اینکه در این مجتمع دستگاه‌های هایتکی داریم که گروه‌های شیمی، بیولوژیک و علوم پایه از آنها استفاده می‌کنند، ادامه می‌دهد: «همچنین فضای کارگاهی به فضای ۲۵۰ متر داریم که مهندسی مکانیک، صنایع، برق، صنایع غذایی، رباتیک و آی‌تی از آن استفاده می‌کنند.»

مدیر مجتمع آزمایشگاهی واحد تهران –شمال می‌گوید: «کارگاهی نیز در فضای ۲۵۰ مترمربع داریم که در آن کارگاه‌های ریخته‌گری و جوشکاری و... فعالیت می‌کنند.»

سلیمی تصریح می‌کند: «رویکرد بعدی ما این است که بتوانیم با توجه به صحبت‌های رهبری برای تبدیل علم به ثروت، از آزمایشگاه‌ها درآمدزایی داشته باشیم و بتوانیم ارتباط بین صنعت و دانشگاه را افزایش دهیم.»

او خاطرنشان می‌کند: «ما در حال گرفتن مجوزهای لازم هستیم تا برخی از آزمایشگاه‌های ما به‌عنوان آزمایشگاه مرجع به فعالیت بپردازند.»

دانشگاه

بیش از ۳۰ آزمایشگاه مجهز در اختیار دانشجویان دکتری اسلامشهر است

محمودرضا اسفندیار، رئیس دانشگاه آزاد اسلامی واحد اسلامشهر گفت: «این واحد دانشگاهی از مجموعه کارگاهی و آزمایشگاهی خوبی برخوردار است و در رشته‌های مختلفی چون فیزیک، عمران، شیمی، زیست‌شناسی، مکانیک، زمین‌شناسی و کامپیوتر دارای سایت‌های مجهز و کارگاه‌های پیشرفته‌ای هستیم و از لحاظ امکانات هیچ مشکلی نداریم.»

او ادامه داد: «ارزش ریالی دستگاه‌هایی که ما در مجموعه کارگاهی و آزمایشگاهی این واحد داریم، بیش از ۱۰۰ میلیارد ریال است و از این جهت حتی از بسیاری دانشگاه‌های غیرآزاد و سراسری نیز وضعیت بهتری داشته و هیچ‌گونه کمبود تجهیزات آزمایشگاهی نداریم.»

رئیس دانشگاه آزاد اسلامی واحد اسلامشهر به مراکز تحقیقاتی این واحد اشاره کرد و گفت: «ما مراکز تحقیقاتی متعددی داریم که یکی از آنها مرکز تحقیقاتی محیط‌زیست است. این مرکز جزء مراکز بسیار پیشرفته محسوب می‌شود و در کنار آن درحال رایزنی با سازمان استاندارد هستیم تا بتوانیم مجوزهای لازم را برای برخی آزمایشگاه‌های خود کسب کنیم تا بعد از این آزمایشگاه‌های ما به‌عنوان آزمایشگاه همکار و حتی مرجع فعالیت کنند.»

اسفندیار تصریح کرد: «تمام مجموعه کارگاهی و آزمایشگاهی خود را در یک مجتمع متمرکز کرده‌ایم، با این حال بیش از ۳۰ آزمایشگاه در این واحد داریم که دانشجویان دکتری به راحتی می‌توانند از آنها استفاده کنند.»

او به وجود کتابخانه مجهز در این دانشگاه اشاره کرد و گفت: «اخیرا این بخش از دانشگاه را توسعه داده و هرساله نیز بیش از ده‌ها میلیون تومان صرف خرید منابع جدید و کارآمد برای این کتابخانه می‌کنیم.»

رئیس دانشگاه آزاد اسلامی واحد اسلامشهر درباره نسبت استاد به دانشجو گفت: «نسبت استاد به دانشگاه ما به‌طور کلی ۱ به ۴۵ است، اما درباره دانشجویان دکتری وضعیت متفاوت است و چون تعداد دانشجویان دکتری ما زیاد نیست، در هر کلاس ما بین دو تا چهار دانشجو حضور دارند و از این بابت وضعیت بسیار خوبی داریم.»

تجهیزات آزمایشگاهی ما در سطح استان بی‌نظیر است

سلطانعلی میر، رئیس دانشگاه آزاد اسلامی واحد زاهدان با بیان اینکه تمام تجهیزات آزمایشگاهی ما در حوزه‌های فنی، زمین‌شناسی، پزشکی و علوم آزمایشگاهی به روز است، می‌گوید: «حتی بسیاری از فعالیت‌های استانی که نیاز به آزمایشگاه دارند نیز از سوی دانشگاه آزاد اسلامی این استان انجام می‌شود.»

او با تأکید بر اینکه تجهیزات آزمایشگاهی و امکانات سخت‌افزاری این دانشگاه در سطح استان بی‌نظیر و کم‌نظیر است، ادامه می‌دهد: «ما قراردادهایی با اداره صنایع، سازمان نظام مهندسی و ادارات دیگر منعقد کرده‌ایم که نشان از وضعیت آزمایشگاه‌های ما دارد.»

رئیس دانشگاه آزاد اسلامی واحد زاهدان تصریح می‌کند: «ما یک پارک علم و فناوری داریم که سال گذشته کار خود را آغاز کرده و این پارک نیز نشان از اهتمام ویژه دانشگاه به مسائل پژوهشی دارد و طبیعتاً دانشجویان دکتری نیز از این وضعیت استفاده می‌کنند.»

میر ادامه می‌دهد: «هفت مرکز تحقیقاتی گیاهان دارویی، زمین و معدن، بازاریابی جنوب شرق، سلامت، دریا، گردشگری و مطالعات زنان را داریم که همگی در یک ساختمان و تحت عنوان مراکز تحقیقاتی مشغول به فعالیت هستند، البته از این تعداد مجوز چهار مرکز را سال گذشته گرفته‌ایم.»

او می‌گوید: «هم‌اکنون نیز در حال ایجاد مرکز تحقیقاتی مطالعات بین‌الملل و استراتژیک هستیم که طبیعتاً با راه‌اندازی این مرکز مطالعاتی را با کشورهای افغانستان و پاکستان انجام خواهیم داد.»

رئیس دانشگاه آزاد اسلامی واحد زاهدان با بیان اینکه ۳۰۰ استاد در این دانشگاه مشغول به تدریس هستند، ادامه می‌دهد: «ما هزار و ۲۰۰ دانشجوی کارشناسی ارشد و دکتری داریم و دانشجویان دکتری ما در ۱۴ رشته اعم از رشته‌های فنی و علوم انسانی به تحصیل می‌پردازند.»

میر در پایان به وضعیت کتابخانه این دانشگاه اشاره می‌کند و می‌گوید: «کتاب‌های مرجعی را در رشته‌های مختلف فنی، مکانیک، علوم انسانی، روانشناسی، پزشکی و... داریم و در کنار آن بهترین سالن مطالعه را برای دانشجویان فراهم کرده‌ایم. در حقیقت وضعیت منابع کتابخانه‌ای ما در استان هم بهترین است و هیچ مشکلی از این بابت نداریم.»

۸۶آزمایشگاه در دانشگاه آزاد اسلامی استان اردبیل

در واحدهای استان اردبیل ۶۵۹ نفر در مقطع دکتری مشغول به تحصیل هستند که از این تعداد ۵۵۴ نفر در واحد اردبیل و ۹۳ نفر در واحد خلخال و ۱۲ نفر در واحد پارس‌آباد مشغول به تحصیل هستند. اسحاق رسولی، رئیس دانشگاه آزاد اسلامی استان اردبیل از امکانات فنی و تجهیزات آزمایشگاهی که در اختیار این دانشجویان است، سخن می‌گوید. به گفته او، استان اردبیل از نظر آزمایشگاهی و کارگاهی برای رشته‌ها در مقاطع تحصیلات تکمیلی کاملاً مجهز است و حتی در سطح منطقه بی‌نظیر است. او می‌گوید: «به‌طور مثال در زمینه شیمی، محیط‌زیست، کشاورزی و رشته‌های فنی مهندسی آزمایشگاه‌های خوبی داریم. حدود ۸۶آزمایشگاه و کارگاه در سطح استان داریم که اخیراً در حال تبدیل شدن به آزمایشگاه‌های مرجع هستند. از این تعداد ۶۸آزمایشگاه در مرکز استان وجود دارد.» به گفته رسولی، استان اردبیل همچنین ۱۶ کارگاه دارد که مساحت کارگاه‌های دانشگاه آزاد اسلامی این استان ۹۸۵ مترمربع و مساحت آزمایشگاه‌های آن ۳۲۴۷ مترمربع است. رئیس دانشگاه آزاد اسلامی استان اردبیل توضیح می‌دهد: «آزمایشگاه‌های مرتبط با علوم پزشکی نیز استانداردهای وزارت بهداشت را دارند و رشته‌های پزشکی، پرستاری، مامایی و علوم آزمایشگاهی رشته‌هایی هستند که برای آنها آزمایشگاه‌های مجهزی داریم.» به گفته او، استان اردبیل همچنین یک بیمارستان ۱۰۸ تختخوابی دارد و برای رشته‌های علوم پایه هم خوشیخانه طی سالیان گذشته شرایط خوبی از نظر تجهیزات مهیا شده است. در گروه تربیت بدنی نیز این اواخر مرکز سنجش سلامت و استعدادیابی ورزش را تأسیس کردیم که از مراکز بی‌نظیر در کل کشور است.

نام واحد	زیرساخت‌های برخی واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی برای تحصیل دانشجویان دکتری
زاهدان	۷ مرکز تحقیقاتی و یک پارک علم و فناوری
تهران - شمال	مجتمع آزمایشگاهی با ۱۴۴ آزمایشگاه فعال و درحال بهره‌برداری
اهواز	۳ مرکز تحقیقاتی و حدود ۱۰۰ کارگاه و آزمایشگاه
شیراز	مجتمع آزمایشگاهی پیشرفته و دارای دستگاه‌های های‌تک
اسلامشهر	۳۰آزمایشگاه
اردبیل	۸۶آزمایشگاه

100کارگاه و آزمایشگاه واحد اهواز در اختیار دانشجویان دکتری

حسن براتی، معاون پژوهش و فناوری دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز می‌گوید: «ما سه مرکز تحقیقاتی شامل مرکز تحقیقات مهندسی سطح پیشرفته و نانو مواد، مرکز تحقیقات تکثیر و پرورش آبزیان و مرکز تحقیقات گردوغبار خلیج فارس را در این واحد دانشگاهی داریم که دانشجویان و اساتید ما در آن مشغول فعالیت هستند.»

او ادامه می‌دهد: «حدود ۱۰۰ کارگاه و آزمایشگاه مجهز نیز در رشته‌های مختلف در این واحد دانشگاهی داریم که از این تعداد ۱۲ آزمایشگاه تحقیقاتی و یک آزمایشگاه استاندارد دارای مجوز از اداره کل استاندارد خوزستان هستند و در کنار آنها سامانه آزمایشگاهی ساها با امکانات ارائه خدمات هم مشغول سرویس دهی به دانشجویان است.»

براتی با تأکید بر اینکه کارگاه‌ها و آزمایشگاه‌هایی که به دانشجویان تحصیلات تکمیلی و سایر پژوهشگران سرویس دهی می‌کنند، مجهز به دستگاه‌های پیشرفته و‌های‌تک است، تصریح می‌کند: «همچنین ۶ کتابخانه در سطح واحد داریم که هر کدام دارای سالن مطالعه مجزا بوده و در مجموع حدود ۲۵۰ هزار جلد کتاب فارسی و حدود ۲۴ هزار جلد کتاب انگلیسی در آن وجود دارد.»

معاون پژوهش و فناوری دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز می‌گوید: «ما ۳۰۵ عضو هیات علمی تمام‌وقت داریم که دارای رتبه علمی استادتمام، استادیار و دانشیار هستند و همچنین حدود ۶۰۰ دانشجوی دکتری تخصصی در ۳۷ رشته در این دانشگاه مشغول تحصیل هستند.»

بازنگری دستورالعمل انتخاب استاد نمونه کشوری

معاون آموزشی وزیر علوم از بازنگری دستورالعمل انتخاب اعضای هیات‌علمی نمونه کشوری خبر داد و گفت: «بر این اساس اعضای هیات‌علمی در عرصه آموزشی باید ۲۰۰ تا ۲۸۵ و در عرصه پژوهشی باید ۱۵۰ تا ۲۰۰ امتیاز کسب کنند.» او گفت: «سال ۸۸ دستورالعمل تعیین استادان نمونه کشوری در وزارت علوم تدوین شد و این دستورالعمل در سال ۹۶ مورد بازنگری قرار گرفت و اهدافی برای دستورالعمل جدید پیش‌بینی شد که تجلیل از اعضای هیات‌علمی در سطح کشور براساس تکریم‌شان و منزلت آنها در جامعه به‌عنوان مهم‌ترین هدف در دستورالعمل گنجانده شد.»

معاون آموزشی وزیر علوم خاطرنشان کرد: «روند انتخاب استادان نمونه کشوری به این شکل است که دانشگاه‌ها ابتدا کمیته‌هایی در درون خود به‌منظور تعیین اعضای هیات‌علمی نمونه تشکیل می‌دهند و رنهایت اعضای برگزیده را به‌ستاد وزارت علوم معرفی می‌کنند. در وزارت علوم نیز کمیته‌ای با حضور معاونان مختلف پژوهشی و آموزشی و برخی استادان نمونه کشوری تشکیل شده است که افراد معرفی شده دانشگاه‌ها در این کمیته مورد بررسی و ارزیابی قرار می‌گیرند. در واقع در کمیته ستادی این وزارتخانه ۳۰ درصد افزایش ضریب به اعضای هیات‌علمی کم‌برخوردار اضافه می‌شود.»

نگرانی از پدیده گرایش به سمت رشته‌های تجربی

رئیس دانشگاه شریف با تأکید بر اینکه امروزه با پدیده گرایش به سمت رشته‌های تجربی در دانشگاه‌ها مواجهیم، گفت: «این اتفاق به دلیل هدایت غلط و اشتباه آموزش و پرورش رخ می‌دهد و باید این وضعیت اصلاح شود. تربیت دانشجو برای ورود به جامعه مدنی، کمک به تشکیل سازمان‌های مردم‌نهاد در زمینه‌های مختلف، تغییر دانشگاه به مکانی برای گفت‌وگوهای عمومی جامعه، تربیت اخلاق علمی و ترویج رفتار شهروندی همچنین برقراری ارتباط مستمر با نظام آموزش ابتدایی و پایه باید مورد توجه قرار گیرد.» وی با تأکید بر اینکه ایفای نقش فعال در جامعه نیازمند یک نظام حکمرانی قوی در داخل دانشگاه‌ها است، گفت: «نظام حکمرانی نحوه تصمیم‌سازی، تصمیم‌گیری، اجرای تصمیمات و پایش عملکرد در دانشگاه را توضیح می‌دهد و به چابکی و شفافیت و مسئولیت‌پذیری می‌انجامد.»

اصلاح آیین‌نامه انضباطی دانشجویان از زبان معاون وزیر بهداشت

معاون فرهنگی و دانشجویی وزیر بهداشت در گفت‌وگویی با ایسنا گفته است: «با توجه به اینکه آیین‌نامه شورای انضباطی برای وزارتخانه‌های علوم و بهداشت یکسان است، لذا باید پیشنهاد های اصلاحی آیین‌نامه انضباطی توسط وزارتخانه های علوم و بهداشت ارائه می‌شد. در نتیجه کمیته‌ای مشترک بین این دو وزارتخانه در این رابطه تشکیل شد و ما نیز موارد و پیشنهادات خود در «حوزه اخلاق حرفه‌ای» را به کمیته ارائه دادیم و پس از جمع‌ب با سایر پیشنهادات اصلاحی از جمله در حوزه تخلفات پژوهشی پیشنهادات اصلاحی به صورت مشترک به شورای اسلامی شدن ارائه شد؛ لذا این موضوع که درخصوص «تخلفات فضای مجازی» مطلبی به آیین‌نامه انضباطی دانشجویان اضافه شده، خلاف واقع است؛ بلکه این موضوع از گذشته در آیین‌نامه وجود داشته است و آنچه در آیین‌نامه انضباطی دانشجویان اصلاح و اضافه شده، در دو حوزه «تخلفات پژوهشی» و «اخلاق حرفه‌ای» است که باید برای اجرا شدن در شورای عالی انقلاب فرهنگی تصویب شود.»